Број 48. Нови Сад у суботу 22. дец. 1918. (4. јан. 1919.) Година I.

СРПСКИ ЛИСТ

Орган Српског Народног Одбора

Уређује Редакциони Одбор.

„Српски Лист“ излази сваки дан осим понедељника. — Претплата до краја 1918. године 12 круна. — Огласи 1 круна од петит реда. — Рукописи шаљу се уредништву „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт), а претплата администрацији „Српског Листа“ у Новоме Саду (Конвикт). — Рукописи се не враћају.

Поједини бројеви 30 потура

Српски глас из Нове Угарске.

Будимпешта, 18. (31.) децембра.

Штета што ви тамо у српској земљи ако тешко и ретко добијате пештанске листове, јер бисте се уверили, како је *овде у Мађарској очајно стање*, како су *Мађари изгубили сваку наду*, како им ни а ум не пада да грде и нападају наш народ, како и сами помишљају да би доро било побећи из Мађарске, која ће е стропоштати под теретом нових поре-а, који се мисле уводити.

Недавно смо читали у „Пестер Лојду“ ожалицу, горку саморугалицу, да ће Мађарска бити тако смањена, да је неко екао, како ће се пред ручак сваког дана, а би му јело боље пријало, мало кре-ати и *два пута около Мађарске* про-етати.

А више пута смо и те вести нашли, а се многи Мађари спремају преселити Нову Србију, где су убеђени да ће оњи и лакши живот бити него у Новој Мађарској.

За то би што пре требало отклони-и све препреке, да би могли тачно и рзо сви пештански листови улазити у рпске земље, али и поштански саобра-ај тако убрзати и уредити, да могу и рпски листови овамо брзо, тачно и ла-о долазити. Сад како стоји, нити ви нате шта се у свету, и код нас овамо-њих Срба дешава, нити ми знамо, како е српска ствар развија.

Положај нас Срба, који ћемо и даље стати у Новој Угарској, ни мало није видан. Груди нам је загрејала вест, а нас Српска Скупштина Баната, Бачке Барање није заборавила и нарочито поменула у другој својој резолуцији, у ојој се за нас тражи право да своје на-одно биће можемо очувати и развијати, право да слободно будемо потпомага-и од српске државе, и да за наше на-одно-црквене потребе добијамо средства з народно-црквеног иметка Карловачке итрополије, колико нам то потребно уде.

Истина, многи се спремају и поми-љају да напусте ове крајеве и преселе Србију, али *има и таквих, који обрат-о мисле*: да *треба остати и јачати*, р не треба од данас на сутра, већ на кове у напред мислити, који тихо ства-ају сасвим нове народне размештаје.

А када помислимо да ће остати у овој Мађарској које Срба, које Буње-аца, Шокаца, Руса, Чеха, а понајвише ловака, преко пола милијуна, који су ко размештени и посејани, да просеца-целу Нову Мађарску и могу временом ојити Северне и Јужне Словене, онда згледа, да се *сеобом Срба из ових кра-ва не би толико сада добило, колико се за даљу будућност изгубило*.

За то би Срби, који буду заостали у Угарској, *морали да траже своје признање као јединствене политичке чињенице, који би опет имали да траже заједницу са осталим Словенима Нове Угарске*, и то у сасвим другој мери, него што је то било у предратном добу.

*

Судбина тих Срба и Словена неће бити ружичаста, јер Мађари су за сада своју длаку променули, али ћуд ће им остати стара. То се види и отуд, што ни данас, у највећем јеку, где обричу народностима куле и градове, не могу да се отресу старих прогањања. Примера ради наводимо само, да поред тога што су целом свету објавили да су амнестијом *све политички осуђене ослободили*, а парнице обуставили, ипак то није потпуно спроведено. Тако нису обуставили ни данас политичку парницу против будимпештанског адвоката дра Емила *Гавриле*, кога су гонили, кињили, затварали, преметали, упропашћивали од првог дана рата до данас, за то, што је свој рад проширио био и на Босну и Херцеговину, и био једно време правни саветник српског генералног конзулата у Будимпешти, и *велеиздајничка парница, која је почета пре четири и по године, још ни данас није ни довршена ни обустављена, амнестију на њу нису протегли*. Када је то тако још данас, можемо мислити, како ће поступати Мађари и даље са оним народностима, које ће несретне бити да остану са њима заједно у једној држави, *ако се овим народностима на Мировној Конференцији не изради међународна гарантија за слободно кретање*, што захтева потребу, да се ми Срби и Словени већ сада за то заузимамо.

*

Код нас православних Срба у Новој Угарској биће још да се реши и црквено питање. Нема сумње да ће се у Новој Србији створити јединствена црква, од досадашњих автокефалних цркава: Краљевине Србије и Црне Горе; даље Босне и Херцеговине, Далмације и Карловачке Митрополије, можда под својим засебним патријархом или под *преустројеном* Цариградском Патријаршијом.

Али шта ће бити са нама православним Србима из преполовљене Будимске Дијецезе и из оних дијецеза, чији делови остају с ове стране Мориша? Хоћемо ли бити засебна мала автокефална црквица, без везе са другом православном црквом? На то би за цело ишли Мађари. Али држимо да бисмо ми већ сада морали тражити, *да глава наше српско-угарске православне цркве буде она иста која ће бити глава и цркве у нашој великој држави*.

Немојмо, и немојте, ни на ово питање заборавити!

Будимлија.

Пред склапањем мира.

Значајне изјаве лорда Балфура.

Лондон, 2. I. 1919.

Министар иностраних дела лорд *Балфур* је у разговору са лондонским заступником „Асосајтед Прес“-а изнео своје погледе о мировној конференцији.

Балфур држи, да ће овога месеца доћи у Паризу само до обичних разговора између представника савезничких влада, који ће претходити истинској конференцији, која се има отворити почетком идуће године. На тој конференцији ће се утврдити сви важни услови за споразум. Она ће бити најважнија и најдужа серија разговора конференције мира. Када та главна конференција буде свршена, позваће се представници непријатељских земаља и приступиће се ратификацији споразума. Балфур држи да је питање удружења народа једно од најважнијих питања, о којима конференција за мир има да решава. Балфур је даље изјавио: Програм Вилсонов о удружењу народа драгоцен је принос цивилизацији. Ја мислим, да ако из овога рата изађемо потпуно онако како очекујемо, удружење народа сачињавало би једну битну потребу. Сједињене Државе узеће на себе, при томе, један јак удео у раду. То удружење народа не треба да буде само обичан организам за спречавање ратова. Свет је сложенији него што смо склони да верујемо. Било би безумно мислити, да је могуће успоставити свет помоћу држава једнаких у правима и способностима. Али ми је стало да категорично изјавим, да је, по моме мишљењу, најузвишенији задатак конференције, да за те државе постави један позитивни практични механизам, који може функционисати и начинити удружење народа живом и производном реалношћу.

Позивајући се на реченицу Вилсонову, да жели да у целом свету осигурава демократску владавину, Балфур изјављује: „Не верујте, да ће демократска владавина бити више осигурана, што ће се само умножити број демократских држава.“ Балфур објашњава да при том не мисли само на Немачку, него и на нове државе, које су сада у периоду стварања на Балкану. Следствено не треба мислити, да ће нови поредак ствари, који ће се створити на Балкану, онемогућити свако зло. Јаке несугласице, које каткад настају између суседних демократија нагоне их да се тако исто брзо лате оружја, као што то бива и код народа са другим обликом владавине. Извесне критике иду чак толико далеко истичући, да ће модификације у источној Европи начинити од целе Европе једну балканску земљу. Ја ипак мислим нешто боље. Била би велика несрећа, ако Европа и Америка не би успеле да спрече да се цела Европа претвори у балканску земљу. Мислим ипак на нешто боље, јер би била велика несрећа, ако Европа и Америка не би успеле спречити, да се Европа претвори у арену нових борби.

Држим, да нам Удружење Народа неће бити потребно само за надзор и чување од

злочиначких амбиција великих аутократија, него још и ради тога, да се бујне земље спрече непромишљено улазити у рат. Државе су тек онда истински демократске, када доспу у фазу релативно развијене цивилизације. Удружење народа би могло дејствовати као старалац код мање развијених земаља.

На питање, да ли ће Русија бити представљена на конференцији мира, Балфур одговара: „Одиста је тешко дефинисати, да ли има сада Русије. Немамо никакве везе са бољшевичком владом, која је de facto главна влада средњоевропске Русије, али постоје de facto још многе друге владе. Држим да ће уређење Русије бити одређено на конференцији мира и да *ни једна руска влада, таква каква је данас, нема права да пошље своје делегате ради преговора о миру.*“

Уједињење православне српске цркве.

(Од нашег извештача.)

Ср. Карловци, 20. XII. 1918. (2. I. 1919.)

У Ср. Карловцима је одржана, 18. (31.) XII. 1918, конференција свих српских прав. основних епископа, на којој су донесене важне одлуке не само по живот цркве, него и по народ српски, и по целу нашу државу: — *на тој конференцији је створено уједињење српске православне цркве.* Карловачка Митрополија, Београдска Митрополија, Босанско-Херцеговачке Митрополије односно Епархије, Црногорска Митрополија, Далматинске Епархије, Македонске Епархије ујединиће се у једну велику српску Патријаршију, која ће, као некад Пећска Патријаршија, обухватити *цео српски православни народ.* Тиме ће се такође документовати оправданост уједињења свих наших покрајина у једну државну целину. На челу цркве стајаће Патријарх, који ће бити инсталиран на старом каменитом престолу пећског патријарха у Пећи, а после ће се преселити свакако у Београд.

Да се подигне потпуно самостална патријаршија, потребно је ступити у везу са другим аутокефалним црквама, особито с онима с којима је српска православна црква била у некој административној вези. Послаће се изасланство Васељенској Патријаршији у Цариграду, с којом босанска црква и сад има административних веза, да је извести о стварању самосталне српске патријаршије. Исто тако, послаће се изасланство у Черновице, да нотифицира оцепљење далматинске цркве од буковинске митрополије.

Осим тога, на карловачкој конференцији целога српског православног епископата решено је да се у Београду подигне *Духовна Академија*, за образовање високог клира православне српске цркве. Поред Духовне Академије, делом ће остати старе, ниже Богословије, а делом ће се подићи нове, — наравно, са *новим* устројством.

Даље, изабран је одбор епископа, који ће — у споразуму са Саветом карловачке и београдске богословије, и виђеним црквеним личностима, — радити на остварењу статута за патријаршију, на састављању статута за Духовну Академију и остале Богословије.

Решено је, даље, да се одмах приступи стварању устројства оног форума који ће у најкраћем времену приступити избору Патријарха.

Много се већало о начину како да се *уведе нов дух у цркву*, која треба да почне живети новим животом. Решено је *да се годишње шаље по неколико богослова у Енглеску*, да се *позову англикански богослови у нашу средину*, што ће свакако допринети зближењу англиканске и православне цркве.

Даље, одлучено је да се покрене *научни лист* за црквени живот и богословску науку. Уопште, конферирало се о подизању црквене штампе, која ће се борити за реформисање српског друштва.

Конференцији су присуствовали: *из Карловачке Митрополије*: епископ Мирон Николић, заменик митрополијског патријарха; Гаврило Змејановић, епископ вршачки; Др. Георгије Летић, епископ тамишварски; Др. Георгије Зупковић, епископ будимски; Иларион Зеремски, викар-епископ архидијецезе карловачке; архимандрит Георгије Видицки, администратор епархије бачке; архимандрит Анатолије Јанковић. Из *Београдске Митрополије*: митрополит Димитрије. Из *Митрополије Босанско - Херцеговачке*: Георгије Летица, епископ сарајевски; Иларион Радонић, епископ зворничко-тузлански; Василије Поповић, епископ бањалучко-бихаћки. Из *Далмације*: Димитрије Бранковић, епископ задарски.

Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца.

Америка и савезници брину се за прехрану наше државе.

Париз, 27. дец. 1918. Херберт Хауер, контролор америчке прехране, наредио је пуковнику Етвуду — у споразуму са владама, које су одлучиле да предузму енергичне мере за прехрану Србије, да узме у своје руке управу над прехраном јужнословенских земаља. Етвуд ће скупа с још шест официра одмах поћи у Београд и у друге српско-хрватске градове. С друге стране, и Савезници ће послати своје заступнике у те крајеве, да суделују при помагању народа храном. Сједињене Државе су већ отпремиле храну, сложним радом ратног министарства и управе за народну прехрану; та храна је стигла у луке Јадранског Мора, па је већ и искрцана, под надзором генералног квартирмајстора америчке војске. Пуковник Мак Ајнош, од америчке војске, поћи ће у Трст и у друге луке на Јадрану, да контролише прехранбене базе и да заједно ради с радом пуковника Етвуда и радом заступника савезних држава у Србији, Босни, Херцеговини и Црној Гори. Положај грађанског становништва у поменутим крајевима је додуше врло критичан, али се рачуна да ће му се у 15 дана дати довољно помоћи.

Задаци Народне Управе

за унапређење расне хигијене и евгенике.

VII.

Наше становништво се јако проредило. У Србији је пало на половину. Боља је половина пропала, јер је рат и интернација покосила баш оно, што нам је у раси најбоље било. Уз то је та друга, преостала половина, јако растрована болештинама, међу којима има много таквих, које не кваре само организам појединаца, него и њихово наследно добро, које треба на потомство своје да пренесу. Због тога ми морамо у првом реду прихватити квантитативну расну хигијену, да бисмо што пре дошли до народа, до што веће популације. Велика плодност српског, хрватског и словеначког народа, која у Европи стоји међу првима, створиће нам много деце. Да бисмо ту децу сачували и довели до зрелог доба (доба плођења) морамо ићи за тим, да свим силама потпомогнемо рад социјалне хигијене, којој је задаћа, да живот појединцима и друштву до крајњих граница очува, не обзирући се на њихову врсноћу, особито на врсноћу њихова наследна добра и склоности.

Кад узимамо у свој програм интензивно неговање социјалне хигијене, онда се, разуме се по себи, морамо старати за здраве, добре станове, добру пијаћу воду, згодно одело, здраве радионице, здрав хигијенски живот на дому, у радионици, крчми, цркви и свим местима, где се људи скупљају или живе. Морамо водити снажну борбу против најразноврснијих болести, поглавито против акутних заразних болести, на челу са венеричним болестима. Морамо се борити против пијанства. Морамо сузбијати све обичаје, који шкоде здрављу појединих људи. Морамо дати прилике, да болесници дођу лако до лекара, лекара, бабица, добро уређених болница, санаторијума, завода, бања, обичних купатила. Морамо потпомоћи установе, које иду за тим да слабуњаву, болесну децу лече (феријалне дечје насеобине по здравим крајевима), морамо помоћи дечја сиротишта и склоништа, потпомоћи друштва за заштиту деце (четнике и планинке) речју морамо потпомоћи пуерикултуру.

Ну у исто време, док будемо пригрљавали социјалну хигијену и остављали природи да путем одабирања (селекције) плодности својим строгим регулаторским радом избацује из расе све што је за њу баласт и опасност, морамо у исто време почети у својој раси са квалитативном расном хигијеном и то с позитивном расном хигијеном. Ми морамо, даклем, у исто време и од првог дана већ помагати да се одрже у животу и остављају потомство и то обилато потомство*) они, који су са моралне, духовне и телесне врсноће своје наследног добра и склоности представници расе.

Реформе у корист расне хигијене.

Ми морамо својом политиком реформисати, преобразити потпуно садашње застареле и за расу потпуно штетне досадашње погледе и практике. Ми морамо свом својом финансијском снагом и државним авторитетом потпомоћи оне, за које држимо, да су за одржање расне врсноће достојни да живе и потомство остављају.

Како ћемо их помоћи и ко ће их помоћи? Пре свега морамо бити на чисто са тим, да тај посао не може вршити само одсек за Народно Здравље. Тај посао морамо сви вршити, сваки одсек на свом пољу, свако друштво и установа у свом кругу и најзад и сваки појединац.

Пре свега мора се осигурати опстанак онима, који су по врсноћи својег наслеђа и по врсноћи оног наследног добра, које ће дати свом потомству, достојни, да живе и да се плоде. Стога се мора свака досадашња протекција у држави и друштву угушити. Може и сме бити само једна протекција а то је у томе, да у државна и друга звања примамо само оне, који су, поред стручне спреме способни, да рађају добро потомство. Којекаква дешператере умне и телесне, малоумне, нездраве, људе са рђавим душевним и моралним особинама, људе лоше вредности треба оставити судбини, као што су Шпартанци према строгим, донекле и евгеничним законима Ликурговима, препуштали лоше рођену децу тајгетском понору.

*) Да једна породица не изумре, потребно јој је да три до четири детета роди и изведе на пут.

Вести из места и са стране.

— **Дочек војводе Бојовића у Сомбору.** Приликом доласка војводе Бојовића у Сомбор очитовала се на величанствен начин љубав српског и поштовање иноплеменог грађанства. Изашла је пред њега бандерија коњаника, он је ушао у град на четвероопрежним колима кроз огромне масе народа. Чим се војвода сместио у апартмане, који су му одређени за стан, примио је депутације свих власти, конфесије и корпорације. Поздравили су га православне, католичке и јеврејске црквене општине, сва могућа друштва и све могуће власти. Мађарским и немачким изасланствима одговорио је војвода француским језиком. После примања одржана је скупштина варошког представништва у магистрату, у којој је изабран војвода Бојовић за почасног грађанина града Сомбора, о чему ће му се исправа

оставити нарочита диплома, свечаност на је великим банкетом, на коме је 50 званица и на коме је дирљив момеро, кад је професор Мандровић у заговору изнео живот војводе Бојовића, рад, особито почев од 1912. г. у генеи штабу и иначе, којим је радом стекао ојводе. Дани боравка војводе Бојовића дубоко урезани у успомени грађанства ра, које је могло поздравити у војводи велика за ствар српску а племенита и за читаво грађанство Сомбора.

— **Два предавања.** Госп. др. Јован Хасиљевић, на војној дужности у штабу ије, одржаће после божићних празника место ће се још касније одредити) два ања са насловом „Српска војска у евм рату“ и „Бугарска зверства у Србији 1918. год.“ Улазнице за ова два предаће бити, но пошто се хоће да се Српрвеном Крсту и тиме притекне у помоћ, е се добровољни прилози на дан пре-

— **Официрима бивше аустроугарске у пажњу.** Велики капетан вароши Но-Сада г. др. Александар Моч издао је озив: „Овим позивам све официре бивше угарске војске, да се изволе 23. дец. (5. јан. 1919.) пре подне у 10 сати у ве-капетанији редарства (градска зграда бр. ити.“

— **Из Канцеларије Српског Нар. Позо-** Главни ангажмани већ су свршени, те е с радошћу јавити, да су сви стари, и и омиљени чланови дружине већ потуговоре. Дела су дата на преписивање тком наредне недеље почињу пробе. варања позоришта убрзо ће се објавити на претплату изићи ће већ за некодана. Секретаријат се налази у Матици ј, први спрат десно.

— **Књижица о слободи.** Примили смо књи-„Слобода“, коју је написао др. К. Су-Књижица се може добити у крижарама ика, а поручује се од Штампарије ног деон. друштва у Новоме Саду.

— **Француско одликовање Вилзону.** При-ег. посете у Паризу Вилзону се свуређују велике овације и срдачни до-У градској Већници поздрављен је Вилдачном добродошлицом, и предана му на медаља, а његовој Госпођи златан украшен дијамантима. Затим се Вилзон у златну књигу. Манифестанти су при-Вилзону овације, а Вилзон их је са топло поздравио.

— **Потера за бившим бугарским „ца-** Италијански лист „Ђорнале д' Италија“ да је Фердинанд Кобуршки, бивши „цар“ ки, напустио свој дворац Мурањ у Уграмо је побегао после слома Бугарске) товао у непознатом правцу. Исти лист да антанта жели да Фердинанда ухвареда међународном суду.

југословенског новинарства.

atska Njiva“ и „Jugoslovenska Njiva“.

48. броју „Hrvatska Njiva“ јавља: „Hr-Njiva“ извршила је свој задатак. — је излазити прије руске револуциивши барјак народног јединства. Сад јединство остварено, па се због тога ју задаци „Hrvatske Njive“ — она мопостане „Iugoslovenska Njiva“. Она је душе била и досада југословенска по тенденцијама, а сад ће то она моћи ш у већој мјери. нарочито пак тиме да ијеран одраз и критички орган за расње свих политичких и културних пивега југословенског народа читаве Јуије. Молимо да нас у томе подупру сви венски писци својим прилозима, а чигословенска публика својом претплатом. техничких разлога извршиће се та прона називу с првим бројем у години 1919., већ сада објављујемо зато, да тако имо нашим читачима, који су се већ захтјевом обратили на уредништво.

Препоручујемо нарочито нашој интелигентнијој читалачкој публици овај лист, која својом претплатом треба да помогне његово излажење. „Hrvatska Njiva“ је досадашњим својим писањем потпуно оправдала потребу свога излажења, па ће то, бесумње, и у будуће чинити као „Jugoslovenska Njiva“.

„Jugoslovenska Njiva“ излази сваке суботе на 16 до 20 страница. Годишња претплата К 36, на пола и четврт године сразмерно, месечно К 3. — Рукописи, наруџбе и пошиљке шаљу се на адресу: „Jugoslovenska Njiva“, Zagreb, Nikolićeva 8. Телефон 1—33.

Кратке вести.

Српска војска је посела Долњу Лендву (у шомођској жупанији) и разоружала тамошњу мађарску жандармерију.

У целој Словачкој је проглашен словачки језик за службени језик.

У Пожуну је дошло до сукоба између полиције и војске. Један човек је убијен, а 17 је рањено.

Према вестима из Берлина, прешла је немачку границу пољска војска од 30.000 људи, и маршира у правцу Берлина.

Енглеске чете су се искрцале у Риги, Либави и Митави.

После Бисолатијеве демисије, очекује се оставка целог кабинета. Орландо ће саставити нов кабинет.

Најновије вести.

(Телефонски извештаји из Београда од Новинарског Одсека Југословенског Државног Већа.)

Седница Народне Скупштине.

Београд, 20. дец. (2. јан.).

Данашња седница Народне Скупштине почела је у пола 12 сати пре подне. Председава потпредседник Јовановић. Од министара су присутни министар председник Стојан Протић, министар трговине Стојан Рибарац и министар правде Марко Трифковић. Чита се записник прошле седнице, који је оверовљен. Пре дневног реда спомиње народни посланик Драгиша *Лапчевић*, да је интерпелисао г. министра унутрашњих дела, зашто се не укине новинарска цензура, кад ова по уставу краљевине Србије не би требала ни да постоји. Напомиње, да цензура иде тако далеко, да чак брише у неким новинама извештаје о седницама Народне Скупштине. Скупштина је слободна и јавна, дакле њен рад се слободно може објављивати у новинама.

Председник министарства Стојан *Протић* одговара посланику Лапчевићу: Жалим, што је цензура отишла тако далеко, да је почела да брише у новинама извештаје са скупштинских седница. Истина је, да по српском уставу нема цензуре, али с обзиром на рат не може се тражити, да буде сасвим без цензуре. Тако је и у земљи потпуне слободе: Енглеској. Но то зло хоћемо да сведемо на најмању меру. Зато сам издао наредбу, да цензуре буде за чисто војне и дипломатске ствари. Прелази се на дневни ред. Прва тачка му је: Избор средишњег одбора, који би требао да дели помоћ невољнима и пострадалима у рату. Пре него што се прелази на избор, чита се оставка бивших чланова средишњег одбора. После овог посланик Панта *Цветковић* предлаже нову листу средишњег одбора од 10 лица, 10 заменика и 1 секретара. Скупштина прима ту кандидацију. Друга тачка дневног реда: Избор чланова у анкету за установљење криваца због пропалих 40.000 омладинаца у овом рату. После избора 9-орице чланова у тај одбор седница је завршена.

Против немачких насиља у Корушкој.

Љубљана, 20. XII. (2. I.)

Ономад пре подне држана је у великој дворници „Униона“ протестна скупштина против немачких насиља у Корушкој. Скупштини је председавао др. Облак, који је у свом говору нагласио, да у Корушкој још никада није било таквих прогона против Словенаца од стране Немаца, као сада. Заступник корушких Словенаца Смодеј протестирао је због неодлучности власти, које су својим затезањем скривиле, да су Немци у Корушкој добили куражи, да нападају Словенце. Најпосле је говорио др. Ловро Погачник те је на његов позив основана *добровољачка легија*, која ће се за који дан кренути у Корушку.

Нађен гроб Гаврила Принципа.

Загреб, 20. дец. (2. јан.)

Ових дана је нађен гроб Гаврила *Принципа*, који је у Сарајеву убио наследника аустро-мађарског престола Фрању Фердинанда и жену му. Гроб је пронашао Франјишек *Лебл*, једногодишњи добровољац у Тережину. Споменути Лебл је суделовао при погребу Принципову. Гаврило Принцип је сахрањен 29. априла 1917. Поред њега је био сахрањен и атентатор Чабриновић. Обојица ће бити ископани и сахрањени на гробљу тережинском, јер су до сада лежали на путу изван гробља.

Поенкареова изјава.

(Ратни Пресбиро 1. Армије.)

Лондон, 1. јан. 1919. „Дели Кроникл“ доноси овај интервју свога дописника са председником француске републике, Поенкареом, који је рекао: „Ми почињемо важно саветовење у питању мира и 14 тачака што их је објавио Вилзон. Што се тиче слободе мора, ја сам уверен да ће г.г. Лојд Џорџ и Клемансо, који су присно радили, доћи до потпуна споразума. Наша је дужност да изближе посматрамо Немце. Пустош коју су они починили јесте страшна. Требаће читаве године да се поправи ова несрећа. Немци морају платити не само у новцу, већ и у натури. Дописник „Дели Кроникла“ је упитао затим г. Поенкареа да ли се плаши од ширења бољшевизма. „Ја сам у Француској“, одговорио је председник, смешећи се, „бољшевизам је микроб који се рађа само код побеђених народа“.

Париз, 1. јан. 1919. Поенкаре је посетио Седан и Арден.

Амиралитет је потпуно очистио улазак у пристаниште Остенде.

Скупштина француска одредила је као највишу пензију онеспособљеним војницима у рату 2400 франака, породицама погинулих војника 1000 франака.

Избори у Енглеској.

Лондон, 1. јан. 1919. Резултат енглеских избора: Министарска коалиција 317, либерала 112, радника 7, опозиција Асквитове странке 29, независних ирских униониста 32, друга група лабор парти 58, жена и ирских националиста 6, синфенаца 41. Четири изборна округа још нису објавила резултат.

*

Лондон, 1. јан. 1919. „Тајмс“ доноси један извештај из Брисела, по коме су три немачка торпиљера, узета у Анверу, добила белгијску посаду. Ови торпиљери сачињавају прве јединице ратне морнарице, коју Белгија мисли образовати.

Лондон, 1. јан. 1919. У петак увече, пошао је из Париза први воз за Брисел. Овај воз, који је својина белгијске владе, одвезао је неколико парламентара, чиновника, жељезничких службеника, а био је састављен од неколико вагона прве и друге класе, и од десетине вагона са робом, у знак захвалности.

Добра шилера

на хекто по умереној цени продаје у Ср. Карловцима *Софија дра Ђисаловића*, Главна улица кућа бр. 718. 136 3—3

Док траје готовина, један пар чисто памучних чарапа **16 круна у ПОБЕДА-БАЗАРУ** у Н. Саду, Фрање Ракоција ул. 25. бр. 116 3—3

УПРАВА ГРАДА У СР. КАРЛОВЦИМА.
Број 4314/1918.

Ср. Карловци, 15. децембра 1918.

Предмет: Полицијског повереника попуњење места.

Натечај.

Код управе града у Ср. Карловцима има се попунити *место полицијског повереника* у привременом својству на годину дана са месечном платом од 400 круна.

Молитељи имају своје прописно инструиране молбе поднети овој управи града *до 15. јануара* 1919.

135 3—3 Управник града:
Недељковић.

Објава.

Одбор Црвеног Крста града Новог Сада извештава грађанство, да се наредбом лото-дирекције бр. 81595. од 19. јуна 1917. год. за 10. јули 1918. г. одређено извлачење добротворних срећака није одржало, пошто је друштво тражило, да се извлачење наново одгоди, али зато није добило дозволу.

Како се у смислу одлуке лото-дирекције бр. 324. за срећке уплаћен новац мора вратити натраг, ако се до 20. марта 1919. г. нашем друштву или пошаље или преда оригинална срећка, то позивамо власнике срећака, да своје срећке до 20. марта 1919. год. с плаћеном поштарином пошаљу или предаду друштвеном благајнику г. Душану Кенигштетлеру (Нови Сад, Житна пијаца) јер по истеку одређеног рока у смислу наредаба о извлачењу срећака наша благајна неће више морати издате срећке откупљивати, а новац за неоткупљене срећке моћи ће се употребити у друштвене сврхе. 163 1—1

Értesités.

Az Ujvidék városi vöröskereszt választmány értesiti a nagyérdemű közönséget, hogy a lottó jövedéki igazgatóság által 1917. évi jun. hó 19-én 81595. sz. a. részére 1918 évi jul. hó 10-ére engedélyezett, utóbb f. évi okt. hó 20-ára elhalasztott jótékony célú tárgysorsjáték húzása nem tartatott meg, mivel az egyesület a sorsolás ujabb elhalasztását kérte, de erre engedélyt nem kapott.

Minthogy a lottó-jövedéki igazgatóság 324. sz. határozata folytán az 1919. évi márc. hó 20-ig egyesületünkhez beküldött vagy átadott eredeti sorsjegy ellenében a sorsjegy ára visszafizetendő, ennélfogva felkéretnek a sorsjegytulajdonosok, hogy viszszaváltandó eredeti sorsjegyeiket 1919. évi márc. hó 20-ig egyesületünkre nézve költségmentesen annál is inkább küldjék be vagy adják át Königstädtler Dusán egyesületi pénztáros úrnak (Ujvidék, Búza-tér) mivel a kitűzött időpont után a fennálló sorsolási szabályok értelmében pénztárunk többé nem tartozik kifizetést teljesiteni és a megmaradó sorsjegyek ellenértéke egyleti céljaink javára lesz felhasználva. 1-1

Само трговцима.

Нудимо без обвезе док на стоваришту имамо. ::

Сваковрсну гвожђарску робу. — Разног зејтина и масти за машине. — Колофониум, терпентин текући. — Обуће сваковрсне као: опанака, ципела, сандала и т. д. — Штоф домаћи у разним бојама, подесно за сваку зимску одећу. — Сода каменита (масна) и ситна за сапун, кристал сода. — Зачине разне: паприку, бибер, најквирц и т. д. — Коже разне. — Метле и четке свих врсти. — Надаље имамо на стоваришту разне кратке и друге робе. — Све поставно наш магацин. 142 2—5

РОБНО ОДЕЉЕЊЕ
НАРОДНЕ КРЕДИТНЕ БАНКЕ д. д.
СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ.

ИМАМ НА ПРОДАЈУ ЦЕО
ципеларски алат
калупе, велики астал, дашчице за ролетне. Упитати се код ЈАКОВА ХАЈЗЛЕРА, Успенска улица број 6.
165 1-3

ВЕЋА КОЛИЧИНА СЛИКА
краља Петра I.
продаје се, упитати Ресавска улица број 19. или Обилићев венац број 3. Београд. 164 1—3

Тражи се девојчица
стара око 15 година за чување једнога детета од 3 год. Поред плате имаће стан и храну. Јавити се капетану Пауновићу, Дунавска ул. 34. 161 2-3

На знање!

Извештавам све своје бивше муштерије и читаво грађанство Новога Сада и околине, да сам се повратио из рата и поново отворио своју

кобасичарску радњу

Радња ми се не налази у Трандафилкином „Сиротишту“, него у мојој кући: Ханска улица број 8.

Најучтивије молим своје бивше муштерије и грађанство Новога Сада и околине да ме у што већем броју посећују.

Максим Дамјановић, кобасичар
НОВИ САД, Ханска ул. 8.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА СВЕТОЗАРА Ф. ОГЊАНОВИЋА У НОВОМ
СРПСКА НАРОДН ХИМНА
за мушки збор, мешовити збор и гласовир сложио Даворин Јенко. Цена је са поштарином К 4·50. 138 4-5
НОВАЦ ВАЉА УНАПРЕД ПОСЛА

Обвезнице ратних зајмова и вредн папире купујемо по најбољ
ПРОМЕТНА БАН „ВОЈВОДИНА“, Н. СА

Мењачни Прометне Бан „Војводина
у Новом Саду, ме динаре, франке и стале стране нов
158, 159 1—3

ПРАВА СРЕМСКА ВИНА 400 хекто
150 хектолитара црна и 250 хектоли бела вина, 12—13% прве врсте срем вина из сопственог винограда прода по умерену цену. Упитати треба код ственика **Леополда Шварца**, Нови Житна пијаца бр. 4. 134

Индустријска и трговачка Штедионн
деоничарско друштво 147
купује ратне зајмове по највишем дневном курзу, исплате трговачких рачун туђим пијацама свршава са умереним трошковима. Прима улоге са 3½ % ка
Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár r. t. Ujvidék.

Пажња кожарским трго ма и опанчарима. Већа ко на суви сирових добро усољених говеђих и ских кожа продаје се, коже су п квалитета добро очуване — говеђе су добивене од закланих „Швајцар и Сремских“ грла и тежине су 60 кгр. пар. Исте ће се уступити оном цу ко највећу цену буде писмено дио. Писмене понуде ваља послати пре г. Илији Шибалићу трг. Субо — Бачка, где се и коже могу виде и ближа обавештења добити. 137

Хартије од вредности као и обвезни ратног зајма по најбољој цени купује Банкар В
117 9—

Одговорни уредник: Јанко Перић. Штампарија Супек и Јовановић, Нови Сад, Житна пијаца број 22.